

Dato Saksbehandler
10.09.2025 Thea Markeng

Vår ref.
25/2003 - 3

Deres ref.

Felles høringsuttalelse angående ny budsjett og regnskapsforskrift, samt forskrift om selvkost

Formannskapet har i møte 27.08.2025 fattet vedtak i sak 96/25
Høring – endringer i budsjett- og regnskapsforskriften og i selvkostforskriften
(avskrivningstider, kalkylerente og framføringsperiode). Kommunestyret vil behandle saken i sitt møte 15.09.2025.

Vedtak:

1. Formannskapet støtter forslag til endringer til ny budsjett- og regnskapsforskrift samt selvkostforskrift.
2. Formannskapet har ingen særskilte merknader til forslagene.

Med hilsen

Thea Markeng
fagansvarlig økonomi

Arkivsak: 25/2003
Saksbehandler: Thea Markeng
Dato: 20.08.2025

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
96/25	Formannskapet	27.08.2025

Felles høringsuttalelse angående ny budsjett og regnskapsforskrift, samt forskrift om selvkost

Innstilling:

1. Kommunestyret er støtter forslag til endringer til ny budsjett- og regnskapsforskrift samt selvkostforskrift.
2. Kommunestyret har ingen særskilte merknader til forslagene.

Formannskapet - sak 96/25

Behandling:

Ordføreren innledet til saken.

Spesialkonsulent ved økonomiavdelingen, Marte Flatlien, teknisk sjef Geir Hagen og kommunalsjef lokalsamfunn Pål Rønningen, orienterte og svarte på spørsmål.

Formannskapet bestemte at saken ikke skal til behandling i kommunestyret. Ordlyden i innstillingen endres derfor fra kommunestyret til formannskapet. Dette framgår av vedtaket.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Formannskapet støtter forslag til endringer til ny budsjett- og regnskapsforskrift samt selvkostforskrift.
2. Formannskapet har ingen særskilte merknader til forslagene.

Bakgrunn:

Kommunene er invitert til gi høringsuttalelse til Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) sitt forslag til endring i forskrift 7. juni 2019 nr. 714 om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. (budsjett- og regnskapsforskriften) og i forskrift 11. november 2019 nr. 1731 om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften). Høringsfrist er 3. september 2025. I den forbindelse har ordføreren i Gjøvik kommune uttrykt et sterkt ønske om en felles regional høringsuttalelse.

Budsjett- og regnskapsforskriften utfyller kommunelovens bestemmelser om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning. Lov og forskrift må derfor leses i sammenheng. I tillegg skal årsregnskap føres i samsvar med god kommunal regnskapsskikk, jf. kommuneloven § 14-6 fjerde ledd.

Budsjett- og regnskapsforskriften gir føringer for økonomiplanen, årsbudsjettet, årsregnskapene og årsberetningen til kommunen og kommunale foretak, interkommunale politiske råd, kommunale oppgavefellesskap, og lånefond. Forskriften gir detaljerte retningslinjer for hvordan inntekter og utgifter skal klassifiseres og behandles i regnskapene, og hvordan eiendeler og gjeld skal måles og bokføres. Forskriften inneholder detaljerte regler for klassifisering og måling av eiendeler og gjeld, regnskapsføring av pensjon, virkninger av endringer i regnskapsprinsipp, bokføring, avslutning av årsregnskapet, obligatoriske oppstillinger og opplysninger i økonomiplanen, årsbudsjettet, og årsregnskapet, samt frister for oversendelse til departementet.

Selvkostforskriften gir føringer for hvordan kommuner og fylkeskommuner skal beregne den samlede selvkost for tjenesteområder der gebyrene ikke skal være større enn kostnadene ved å yte tjenesten, i samsvar med kommuneloven § 15-1. Forskriften dekker følgende områder:

- **Definisjon av selvkost:** Forskriften definerer selvkost som kostnadene direkte og indirekte knyttet til produksjonen av tjenesten, inkludert faste og variable drifts- og kapitalkostnader. Kostnader som ikke er knyttet til tjenesten skal ikke inkluderes.
- **Beregningsgrunnlaget:** Forskriften spesifiserer at beregningsgrunnlaget for selvkost skal være basert på regnskapsførte utgifter og inntekter, og hvis tjenesten kjøpes i markedet, skal den avtalte prisen inngå i selvkost.
- **Direkte og indirekte driftskostnader:** Forskriften beskriver hvilke kostnader som skal regnes som direkte og indirekte driftskostnader, inkludert kostnader til stabs- og støttetjenester som understøtter selvkosttjenesten. Kostnader til administrativ ledelse og folkevalgte organer skal ikke inngå i selvkost.
- **Direkte og indirekte kapitalkostnader:** Forskriften dekker avskrivninger, nedskrivninger av varige driftsmidler, rentekostnader basert på kalkylerente, og hvordan disse skal beregnes og inkluderes i selvkost.

Vedlagte høringsnotat omhandler avskrivningstider, kalkylerente og framføringsperiode, dvs. det foreslås følgende:

- Reglene om maksimale avskrivningstider for ledningsnett og enkelte typer bygg i budsjett- og regnskapsforskriften. Endringene foreslås å gjelde fra budsjett- og regnskapsåret 2026. Endringene er:
 - **Ledningsnett øker fra 40 til 80 år.** Avskrivningsplanene for alle investeringer i ledningsnett som er foretatt i 2025 og tidligere skal revurderes.
 - Avskrivningsplaner for investeringer i forbrenningsanlegg, renseanlegg, pumpestasjoner og høydebasseng foretatt i 2019 og tidligere skal revurderes. Det vil si det skal gjøres vurderinger av utnyttbar levetid for nevnte anleggsmidler som i dag avskrives over 20 år og forlenge avskrivningstiden opp til maksimalt 40 år.
 - Barnehagelokaler, skolelokaler, idrettshaller og idrettsanlegg, boliger og lokaler til bofellesskap endres fra 40 til 50 år. Dette gjelder kun for nye investeringer fra 2026.
- Kalkylerenten i selvkostforskriften foreslås endret:
 - Kalkylerenten foreslås endret fra 5-årig swaprente + 0,5 prosentpoeng til **3-måneders NIBOR + 0,6 prosentpoeng**. Dette skal redusere renterisikoen for kommunene og gjøre gebyrnivået mer i tråd med faktiske rentekostnader.
 - Utsatt virkningstidspunkt først etter nærmere vurderinger av renteutviklingen.
- Framføringsperioden i dagens selvkostforskrift for over- og underskudd i selvkostregnskapet foreslås videreført, dvs. fortsatt framføring over maksimalt 5 år.

Kommunedirektøren i Gjøvik kommune har i forbindelse med endringene og pågående budsjettprosess innhentet konsulentbistand til justering av avskrivningstider i kommunens selvkostmodell. Momentum by Visma, som også er invitert høringspart av KDD, benytter i dag selskapets produkt og tjenester i utarbeidelse av selvkostregnskap og gebyrgrunnlag. Gjøvik kommune har i samarbeid med Momentum utarbeidet en rapport basert på foreløpig datagrunnlag for Gjøvik kommune som synliggjøre økonomiske konsekvenser og gebyrendringer. Rapporten fra Momentum er vedlegg til saken.

I Søndre Land kommune er det identifisert 44 historiske investeringer innen vann og 24 historiske investeringer innen avløp som må endre avskrivningstid i henhold til nytt lovverk. Dette med bakgrunn i at anlegg som er bygget fra ca 2010 er bygget på en slik måte og med materialer med lang levetid – at det forventet levetid på godt over 80 år.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslag til vedtak gir ingen direkte konsekvenser, men sakens innhold og endelig endring av forskrifter vil kunne gi konsekvenser som er beskrevet i denne saken. Flere av endringene kan gjelde allerede fra budsjettåret 2026 og vil derfor kunne påvirke høstens budsjettprosess.

Miljømessige konsekvenser

Forslag til vedtak gir ingen direkte konsekvenser.

Konsekvenser for folkehelsen

Forslag til vedtak gir ingen direkte konsekvenser.

Vurdering:

Kommunedirektøren vurderer de foreslåtte endringene et positivt grep for kommunene, særlig med tanke på økonomisk bærekraft, rettferdig gebyrfordeling og bedre samsvar mellom regnskap og virkelighet. Endringene kan medføre større likhet mellom kommuneregnskapet og selvkostregnskapet.

Skisserte økonomiske konsekvenser har noen begrensninger og forbehold. Den viktigste er at investeringsplanen på framtidige investeringer er på kun 10 år, mens konsekvenser som følge av endringene kan fordeles over flere generasjoner og for avslutning av bl.a. regnskapsåret 2025 og nye eller endrede investeringsbeslutninger vil påvirke tallene som presenteres i saken.

Økt avskrivningstid vurderes å være mer i samsvar med den faktiske levetiden, og derfor mer i samsvar med generasjonsprinsippet, dvs. en rettferdig kostnadsfordeling mellom nåværende og framtidige brukere. Når levetiden på vann- og avløpsanlegg i kommunen utvides, har dette direkte innvirkning på kapitalkostnadene. Ved å forlenge levetiden, reduseres årlige kapitalkostnader fordi investeringen fordeles over en lengre tidsperiode. På kort sikt gir dette reduserte årlige gebyrsatser, mens det på lang sikt vil bli delvis utlignet av økte rentekostnader.

Et eksempel er et anlegg på 10 millioner kroner, hvor årlig avskrivningskostnader vil være 250 000 kroner ved 40 år og 125 000 kroner ved 80 års avskrivningstid. Ved ellers likt nivå på kalkylerenten, f.eks. 4,2 %, vil samlet rentekostnad være på 8,6 millioner kroner ved 40 år og 17 millioner kroner ved 80 år for samme investering. Fra et generasjonsprinsipp-perspektiv er 80 år riktig, mens det fra et rent økonomisk låneforvaltningsperspektiv er 40 år billigere i nåverdi og total rentekostnad. Inflasjonen vil dempe, men ikke eliminere den nominelle merkostnaden.

Kalkylerenten har til nå vært en forventet markedsrente (5-årig swaprente+0,5 prosentpoeng) og ikke en reell markedsrente som benyttes på kommunens faktiske lånekostnader. 3 måneders NIBOR pluss en margin på 0,6 prosentpoeng vurderes å være tett opp mot kommunens rentenivå på sin framtidige gjeldsportefølje. Kortere rente som svinger mer og vil gi større variasjoner i selvkostregnskapet. Variasjoner mellom selvkost og reell kapitalkostnad vil da avhenge av blant annet fastrente og rentebytteavtaler. Det vil fortsatt være nødvendig å vurdere gjeldsportefølje og finansutgifter uavhengig av selvkostregnskapet for håndtering av budsjett- og renterisiko.

Framføringsperioden av over- og underskudd i selvkostregnskapet blir ikke påvirket, og kommunedirektøren vurderer at endring her kan ha større betydning for kommunen og støtter derfor forslaget. 5 år vurderes som lenge nok for å hente inn underskudd og/eller redusere overskudd.

Låneopptak tas opp samlet for kommunen og det er ingen egne lån knyttet til vann og avløp. Kommunestyret bestemmer selv sin nedbetaling av kommunens låneportefølje så lenge avdraget er over minimumsavdrag (kommuneloven § 14-18). Forslag til økt avskrivningstid vil redusere kommunes avskrivninger og derfor minimumsavdraget tilsvarende. Minimumsavdraget for 2025 er på cirka 25 millioner kroner for Søndre Land kommune, og budsjettet avdrag er på 25 millioner kroner.

Konkrete beregninger på utvikling og endring på årsgebyr, og kapitalkostnadene er ikke gjennomført i Søndre Land.

Nærmere vurderinger gjøres i forbindelse med budsjett og økonomiplan.

Konklusjon

Søndre Land kommune støtter forslag til endringer til ny budsjett- og regnskapsforskrift samt selvkostforskrift.

Vedlegg

Høringsnotat

Notat om gebyrendringer og økonomiske konsekvenser som følge av endringer i forskrifter - Gjøvik kommune

Hov, 20.08.2025

Anne Grethe Hole-Stenerud
kommunedirektør

Thea Markeng
fagansvarlig økonomi